

Kateřina KOUSALOVÁ

Problematika uměleckého falza

bakalářská práce
UFaR FF UK

Problém falza v umění je jedna z cest, jak uvažovat o pojmu originality v kontextu určité (moderní) kultury, tedy nejde jen o estetiku v užším slova smyslu. Že jde tedy o jev nikoli marginální, dokazuje poměrně rozsáhlá literatura, které se Kateřina Kousalová ve své práci velmi podrobně a s nadhledem věnuje. Navazuje na dnes již klasickou práci Tomáše Kulky, jehož interpretace byla inspirována zejména anglosaskou filosofií umění, ale ani Kulka, ani Kateřina Kousalová se na ni neomezují, neboť snahou je v obou případech zasadit falsum do širšího kontextu (formalismus, historismus, redukcionismus). I Kateřina Kousalová stejně jako Kulka polemizuje s estetickým monismem a věnuje se otázce odlišení estetické hodnoty od hodnoty umělecké. Práce Kateřiny Kousalové silněji než Kulka naznačuje, že estetická hodnota je ne zcela vhodná míra, že problém začíná tam, kde se věnujeme zkoumání umělecké hodnoty, a je si rovněž dobře vědoma toho, že Kulkův přístup, ač inovativní, nepodává jednoznačné řešení. Právě proto je třeba konfrontovat jej s jinými.

Ve své práci Kateřina Kousalová vymezuje terminologii, rozebírá silná i slabá místa různých koncepcí a zaměřuje se i na to, co někdy zůstává stranou, ač možná má větší význam, než uvedení teoretici soudí, tj. na napodobování stylu (souvisí se slavným případem van Meegerenových falz a jejich „retrospektivními inovacemi“). To jí dovoluje kriticky posuzovat Kulkovo pojetí umělecké hodnoty a jeho kritérium inovace jakož i vzájemný (mnohem těsnější) vztah estetické a umělecké hodnoty. Velmi dobrá je pak v závěrečných partiích práce úvaha o falzu mimo výtvarné umění (například hudba) a v souvislosti se současnou uměleckou tvorbou. Zde se pak jako relevantní námitka ukazuje nedoceňování „zobrazivé funkce“ umění.

Myslím, že práce velmi dobře vystihuje nejasnost spjatou s Kulkovým pojmem „estetické hodnoty“ a v tomto ohledu navazuje na kritickou poznámku Vojtěcha Kolmana (estetická a umělecká hodnota jsou dva ohledy, které náležejí teprve dílu jako celku); možná by se dala v tomto směru i nějak aplikovat Mukařovského koncepcí „funkcí“ a jejich dominance. Estetická hodnota je pojem (mimořádně řečeno), který rovněž předpokládá určitou obecnou představu o estetice (stejně jako pojetí „falza“ – napodobování stylu) a není vyloučeno, že umělecká hodnota je vždy více či méně polemikou se stávající představou estetice. Rovněž velmi zajímavá je úvaha o časovém odstupu a asi by bylo zajímavé srovnat ji s Didi-Hubermanem a jeho apologií „anachronismu“ v dějinách umění (originalita, která vychází najevo ex post).

Práce Kateřiny Kousalové je velice pěkná: je poctivě promyšlená, autorka přihlíží ke kritické recepci Kulkovy interpretace a hledá způsob, jak skrze různé námitky vyjádřit vlastní postoj. Práci proto navrhuji hodnotit jako

výbornou.

Miroslav Petříček
Ústav filosofie a religionistiky FF UK